

آکسیوس مدعی مذاکرات «نزدیک‌سازی ایران و آمریکا» شد

چانه‌زنی غیر مستقیم ایران و آمریکا در عمان

گروه سیاسی: تهران و واشنگتن اصرا دارند که هیچ توافقی برای احیای برجام به شکل موقت وجود ندارد اما رسانه‌های مختلف درحال مخابره خبر و گزارش درباره ملاقات و مذاکره مقام‌های ایرانی و آمریکایی هستند. در آخرین مورد، یک پایگاه خبری آمریکایی در گزارشی ادعایی به نقل از منابع آگاه مدعی شد

لیندا توماس گرینفیلد، نماینده آمریکا در سازمان ملل در بیانیه‌ای که در وبگاه هیات آمریکا در سازمان ملل منتشر شده است، با تکرار ادعاهای اخیر واشنگتن درباره همکاری‌های ایران و روسیه به ویژه در حوزه دفاعی مبنی بر حمایت نظامی ایران از روسیه در جنگ اوکراین گفته که به شدت درباره همکاری نظامی رو به افزایش روسیه و ایران که به گفته وی روسیه را قادر می‌سازد به جنگ بی‌رحمانه‌اش علیه اوکراین ادامه دهد، نگران است.

گرینفیلد مدعی شد که «آمریکا اطلاعات بیشتری منتشر کرده است که گواه ارائه صدها پهپاد یک‌طرفه(انتحاری) و تجهیزات ساخت پهپاد از سوی ایران به روسیه است.روسیه در هفته‌های اخیر از ایسن پهپادها برای حمله به کی‌یف،

نماینده آمریکا در سازمان ملل، لیندا توماس گرینفیلد، در جریان بیانیه‌ای در سازمان ملل، در عمان، ۲۱ خرداد ۱۴۰۲.

بازخواست ترامپ درباره «سند حمله به ایران»

شبکه سی‌ان‌ان گزارش داد که دونالد ترامپ اسناد محرمانه پنتاگون که شامل سندی در خصوص «حمله به ایران» می‌شود را از طبقه‌بندی محرمانه خارج نکرده بود. به گزارش ایسنا، شبکه خبری سی‌ان‌ان مطابق با رونوشت فایل صوتی که به دست آن‌ها رسیده عنوان می‌کند دونالد ترامپ در جلسه‌ای در سال ۲۰۲۱ اعتراف کرده که اطلاعات «محرمانه‌ای» را در اختیار دارد که از طبقه بندی محرمانه خارج نکرده است.

ترامپ در این فایل صوتی گفته بود: به عنوان رئیس‌جمهور می‌توانستم آن را از طبقه‌بندی محرمانه خارج کنم اما حالا نمی‌توانم.

شبکه خبری سی‌ان‌ان می‌گوید به متن بخشی از این جلسه دست یافته که ترامپ در

به دنبال انتشار گزارش مدیر کل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، نمایندگی دائم جمهوری اسلامی ایران نزد دفتر سازمان ملل متحد نظرات و ملاحظات خود را در مورد گزارش مدیرکل به شورای حکام آژانس بین المللی انرژی اتمی درباره موافقتنامه پادمانی NPT بسا جمهوری اسلامی ایران اعلام کرد.

به گزارش ایسنا به نقل از پایگاه اطلاع‌رسانی سازمان انرژی اتمی ایران، به دنبال گزارش مدیرکل تحت عنوان: «موافقتنامه پادمانی NPT بسا جمهوری اسلامی ایران»، نمایندگی دائم جمهوری اسلامی ایران نزد دفتر سازمان ملل متحد و سایر سازمان‌های بین‌المللی مستقر در وین مایل است تا نظرات و ملاحظات خود را در مورد این گزارش به شرح زیر به اشتراک بگذارد. الف. نظرات کلی:

۱- جمهوری اسلامی ایران، همانگونه که تاکنون نشان داده، مصمم به پایبندی به تعهدات خود براساس موافقتنامه پادمان جامع (INF/CIRC/۲۰۱۴) می‌باشد و تمام تلاش خود را به کار گرفته تا آژانس قادر باشد به فعالیت‌های راستی آزمایی خود در ایران که در نظام راستی آزمایی آژانس بی نظیر است، ادامه دهد.

۲- در مورد موضوع اصطلاحاً مرتبط با «سه مکان»، باید تأکید گردد که منشأ این موضوع به اطلاعات مستحکی‌ای یک طرف ثالث دارای سئوه نیت، یعنی رژیم اسرائیل برمی‌گردد که به آژانس ارائه کرده است، که خود حتی از پذیرفتن یک تعهد ذیل اسناد تسلیحات کشتار جمعی، از جمله به ویژه NPT خودداری نموده است و مکرراً بر خلاف قطعنامه‌های متعدد آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و سازمان ملل متحد تهدید به حمله به مؤسسات و تاسیسات هسته‌ای ایران که به اهداف صلح آمیز اختصاص دارد، می‌نماید.

ب. نظرات در مورد گزارش، سابقه:

۳. بند ۲ گزارش که بیان می‌کند: «آژانس به دنبال توضیحات از ایران … در سه مکان اظهار نشده است…»، برخلاف بند ۱۸

در نیویورک خبر داده بودند. میدل ایست آی به نقل از دو منبع ناشناس گزارش داده بود که «ایران و ایالات متحده «در حال نزدیک شدن به یک توافق موقت هستند که برخی از تحریم‌ها را در ازای کاهش فعالیت‌های غنی‌سازی اورانیوم ایران، تعلیق می‌کند.» پایگاه خبری آکسیوس در گزارشی به نقل

در جریان بیانیه‌ای در سازمان ملل، در عمان، ۲۱ خرداد ۱۴۰۲.

تخریب زیرساخت‌های اوکراین و کشتن و ارباب شهروندان غیرنظامی اوکراینی استفاده کرده است.» نماینده آمریکا در سازمان ملل با نادیده گرفتن فروش میلیاردها دلار تسلیحات این کشور به کشورهای خاورمیانه که به رقابت تسلیحاتی در این منطقه دامن زده است، مدعی شد که عملکرد روسیه و ایران «ناقص قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت است که تمامی کشورها، از جمله اعضای دائمی شورای امنیت سازمان ملل و دیگر کشورها را از خریداری این تسلیحات با ایران منع می‌کند.» جان کری، سخنگوی شورای امنیت ملی آمریکا روز جمعه مدعی شد که ایران درحال ارسال تجهیزات به روسیه برای تولید کارخانه ساخت پهپاد است.

نماینده آمریکا در سازمان ملل، لیندا توماس گرینفیلد، در جریان بیانیه‌ای در سازمان ملل، در عمان، ۲۱ خرداد ۱۴۰۲.

بازخواست ترامپ درباره «سند حمله به ایران»

بیینید. این کار را ارتش انجام داده و به من داده شده است. من نوشته شبکه سی‌ان‌ان، ترامپ در این جلسه در رابطه با مارک میلی، رئیس وقت ستاد مشترک ارتش آمریکا شکایت کرده است. این نشست کمی پس از این رخ داد که «نیویورکر» مقاله‌ای منتشر کرد که مارک چگونسه در روزهای آخر ریاست جمهوری ترامپ از اعضای ستاد مشترک خواسته بود تا اطمینان حاصل کنند که ترامپ هیچ دستور غیرقانونی صادر نکرده است و اگر نگرانی در این زمینه وجود دارد، به وی اطلاع داده شود. در بخشی از رونوشت این فایل صوتی به نقل از ترامپ آمده است: خب در رابطه با میلی – بگذارید آن را ببینم – برای‌تان یک مثال می‌زنم. او می‌گفت که من می‌خواستم

پاسخ ایران به گزارش مدیرکل آژانس در شورای حکام

هیچ ماده هسته‌ای اظهار نشده‌ای در ایران وجود ندارد

گزارش است که می‌گوید: «… آژانس در حال حاضر هیچ سؤال دیگری درباره ذرات اورانیوم تهی شد کشف شده در «بربوان» یا در این مکان ندارد و این موضوع دیگر در این مرحله یک موضوع باقیمانده تلقی نمی‌گردد. بنابراین، تعداد مکان‌ها دیگر ۳ مورد نیست. این موضوع در مورد بندهای ۴ و ۷ گزارش نیز صادق است. همانطور که مکرراً توسط جمهوری اسلامی ایران توضیح داده شده است (به عنوان مثال: INF/CIRC/۹۹۶/ مورخ ۷ ژوئن ۲۰۲۲ و INF/CIRC/۲۰۲۱)، هرگز هیچ مکان اظهار نشده ای وجود نداشته است که لازم باشد بر اساس موافقتنامه پادمان جامع اظهار شود. فعالیت‌های هسته‌ای ایران تحت موافقتنامه پادمانی صلح آمیز باقی مانده است. بنابراین هیچ مبنای حقوقی برای ابراز «نگرانی عمیق» از سوی مدیرکل وجود ندارد. صرف یافتن ذرات اورانیوم طبیعی در نمونه‌های محیطی در یک مکان نمی‌تواند به عنوان نشانه ای از وجود مقادیری از مواد هسته‌ای در آن مکان تلقی گردد. همانگونه که بارها به آژانس توضیح داده شد، هیچ ماده هسته‌ای اظهار نشده ای در ایران وجود ندارد و ادعای آژانس صرفاً بر اساس اطلاعات نادرست و ساختگی ارائه شده توسط رژیم نامشروع اسرائیل با پیشینه ای طولانی مدت از رشتنه دروغ‌های زنجیره‌ای می‌باشد. در پرتو همکاری بیشتر با آژانس، ایران تمام تلاش‌های خود را برای کشف

سازی» نشان دهنده اولین تعامل غیرمستقیم بین ایالات متحده و ایران به این شکل در چند ماه گذشته است. این گفت‌وگوها همچنین در بجزوه نگرانی‌های فزاینده در کاخ سفید نسبت به پیشرفت‌های هسته‌ای ایران انجام شده است.

آکسیوس هفته گذشته گزارش داده بود که برت مک گورک، هماهنگ‌کننده امور خاورمیانه در کاخ سفید، در تاریخ ۸ مه به‌طور محرمانه به عمان سفر کرد تا با مقامات عمانی در مورد ارتباط دیپلماتیک احتمالی با ایران درخصوص برنامه هسته‌ای این کشور گفت‌وگو کند.

به گفته سه منبع مطلع در این خصوص، یک هیات ایرانی نیز همزمان وارد عمان شد. یکی از این منابع گفت: علی باقری کن، مذاکره کننده ارشد هسته‌ای ایران نیز در این هیئت حضور داشت. این منابع آگاه همچنین گفته‌اند که یکی از پیام‌های اصلی آمریکا در این گفت‌وگوها بر بازدارندگی متمرکز بوده است و آنها‌ا به صراحت درباره غنی‌سازی اورانیوم در سطح ۹۰ درصد در ایران هشدار داده‌اند. مک گورک و مقامات ایرانی با یکدیگر ملاقات نکردند. دو طرف در مکان‌های جداگانه‌ای حضور داشتند و مقامات عمانی بین آنها رفت و آمد داشتند و پیام‌هایی را ارسال می‌کردند. بنابر گزارش ادعایی آکسیوس، این منابع آگاه گفته‌اند که هدف از تبادل غیرمستقیم پیام‌هایی بین دولت بایدن و ایران، دستیابی به یک «تفاهم» در مورد راه‌های کاهش تنش درخصوص برنامه هسته‌ای ایران، سیاست ایران در منطقه و آنچه دخالت این کشور در جنگ اوکراین عنوان شده است، بود.

آکسیوس در ادامه اظهار داشت: دستیابی به چنین تفاهمی و تنش‌زدایی در منطقه می‌تواند بعدها به عنوان مبنایی برای مذاکرات آینده در مورد توافق هسته‌ای جدید بین طرفین مورد استفاده قرار گیرد. با این حال، هنوز مشخص نیست که آیا دو طرف به حصول این فهم مشترک نزدیک هستند یا خیر.

در جریان بیانیه‌ای در سازمان ملل، در عمان، ۲۱ خرداد ۱۴۰۲.

توصیه نامه واشگتنن علیه پهپادهای ایرانی

پهپادهای ایران خطری رو به گسترش برای امنیت و صلح بین‌الملل است به صنعت خصوصی مرتبط با هواپیمای بدون سرنشین اطلاع می‌دهد که ایران به دنبال توسعه برنامه پهپادی خود و نهادهای دخیل در تهیه، تولید و تکثیر پهپادهای ایرانی است.

ایسن توصیه‌نامه همچنین راهنمایی‌هایی را به صادرکنندگان، تولیدکنندگان، توزیع کنندگان و موسسات مالی در اجرای بررسی دقیق و کنترل‌های داخلی موثر به ویژه مرتبط با فعالیت‌های مرتبط با پهپاد ایران برای اطمینان از انطباق با الزامات قانونی قابل اجرا در کل زنجیره تامین و جلوگیری از مشارکت ناخواسته در برنامه‌های پهپادی ایران ارائه می‌کند.

وی ادامه داد: یک لحظه صبر کنید. بگذارید ببینیم. همین الان پیداش کردم. فوق‌العاده نیست؟ با این در این خصوص من پیروز می‌شوم. فقط مسئله این است که این فوق مجرمانه است، سری است، این اطلاعات سری است.

و حل و فصل موضوعات باقیمانده پادمانی برای آژانس ضروری استتا بتواند تضمین‌های معتبری از ماهیت صلح آمیز برنامه هسته‌ای ایران ارائه کند.» لازم به ذکر است که، فعالیت‌های هسته‌ای مرتبط ایران، مانند تولید و موجودی سانتریفیوژها، روتورها و بیلوژها (دهنده)، آب سنگین و کربناتره سنگ معدن اورانیوم (UOC)، کاملاً خارج از گستره موافقتنامه پادمان جامع (CSA) می‌باشد و هر اقدامی در این زمینه داوطلبانه و مرتبط با تعهدات ذیل برجام است.

طبق CSA، هیچ ارتباطی بین تضمین ماهیت صلح آمیز برنامه هسته‌ای ایران و افزایش دانش فعالیت‌های مرتبط هسته‌ای ایران وجود ندارد. بنابراین، بیانیه آژانس در مورد افزایش دانش فعالیت‌های مرتبط هسته‌ای ایران… برای ارائه تضمین‌های معتبر از ماهیت صلح‌آمیز برنامه هسته‌ای ایران» مبنای حقوقی نسداد و قابل قبول نیست.

ج. نظرات در مورد گزارش، اجرای بیانیه مشترک ۴ مارس ۲۰۲۳ ۷. آژانس در بند ۱۲ گزارش بیان داشته است: «…آژانس بر اساس اظهار ایران، در مؤسسه تبدیل اورانیوم (UCF) انحلال شد…» مبتنی بر شواهد و اطلاعات معتبر پس‌مان جامد و اقلام اورانیوم فلزی که از است که شامل انواع انبارها برای نگهداری مواد شویونده، مواد شیمیایی، مواد غذایی، پارچه و منسوجات، لاستیک و قطعات خوردور، لوله و اتصالات و برخی ضایعات صنعتی است. جایگاهی کانتینرها به داخل و خارج از چنین ناحیه‌ای یک فعالیت معمولی می‌باشد. بنابراین نمی‌توان ادعای برجیدن کانتینرها را دلیلی برای اثبات چنین ادعایی دانست. علیرغم فقدان اسناد محکم و معتبر، ایران به صورت داوطلبانه دسترسی تکمیلی به مکان‌ها را به آژانس اعطا کرد.

این به وضوح نشان دهنده تمایل ایران برای رسیدگی به هرگونه ابهام احتمالی همراه با شفافیت کامل است. ۶. در مورد بند ۷ گزارش که می‌گوید: «… این افزایش دانش در مورد فعالیت‌های مرتبط هسته‌ای ایران

ویژه

جنون نتانیاهو برای مقابله با ایران

نخست وزیر رژیم صهیونیستی با تکرار ادعاها علیه فعالیت‌های هسته‌ای ایران گفت که دیپلماسی به تنهایی توانست برنامه هسته‌ای ایران را متوقف کند.

به گزارش ایسنا، بنیامین نتانیاهو، نخست وزیر رژیم صهیونیستی در گفت‌وگو با شبکه اس‌کای نیوز ادعاهای واهی خود علیه ماهیت فعالیت‌های هسته‌ای در ایران را تکرار و تأکید کرد که اسرائیل برای مقابله با برنامه تسلیحات هسته‌ای تهران هر کاری لازم باشد، انجام خواهد داد.

نتانیاهو در ادامه ادعاهای نخنما و بی‌اساس خود با تأکید بر اینکه تلاش‌های دولت آمریکا برای متوقف کردن برنامه هسته‌ای ایران از طریق گفت‌وگو به نتیجه نرسیده است، گفت: من فکر نمی‌کنم که دیپلماسی به تنهایی کارساز باشد. دیپلماسی زمانی موثر خواهد بود که با یک تهدید نظامی معتبر یا تمایل برای به‌کارگیری گزینه نظامی در صورت شکست بازدارندگی همراه باشد.

وی همچنین مدعی شد که اگر سران ایران تصور می‌کنند که می‌توانند ما را با یک اقدام هسته‌ای تهدید کنند، در اشتباهند چراکه ما هر کاری لازم باشد برای دفاع از خود انجام می‌دهیم.

نخست وزیر رژیم صهیونیستی در بخش دیگری از این مصاحبه با اشاره به تلاش‌های خود برای برقرای روابط با عربستان سعودی گفت که در صورت حصول چنین توافقی، این رویداد تاریخ را تغییر خواهد داد و بزرگ‌ترین هدف او

از زمانی که به قدرت بازگشته، صلح با عربستان و مقابله با ایران است. به گزارش ایسنا، نخست وزیر و سایر مقامات رژیم صهیونیستی در حالی به‌طور مکرر ادعاهای خود مبنی بر تلاش ایران برای دستیابی به سلاح هسته‌ای را تکرار می‌کنند که این رژیم خود تنها دارنده زرادخانه هسته‌ای در منطقه خاورمیانه به شمار می‌آید در حالیکه هرگز این مساله را به‌طور رسمی نپذیرفته است اما تلاش می‌کند که با دستاویز قرار دادن این قبیل ادعاها توجه جامعه بین‌الملل را منحرف و برای ایران‌هراسی‌های خود توجیهی قابل قبول ارائه کند.

پولیتیک

نقش مخرب بلینکن در سفر به عربستان

همزمان با گمانه زنی‌ها در مورد تنش در روابط آمریکا و عربستان، اندیشکده «بنیاد دفاع از دموکراسی‌ها» یکی از مهمترین اهداف سفر بلینکن به ریاض را جلوگیری از همسویی منطقه‌ای ایران، چین و عربستان دانست که خطرانی را برای آمریکا به همراه دارد. از مدتی قبل گزارش‌های ضدو نقیضی در مورد افزایش تنش میان واشنگتن و ریاض مخابره شده است و حتی در مورد سفر «آنتونی بلینکن» وزیر امورخارجه دولت بایدن به عربستان نیز این موضوع مطرح بود. روزنامه «واشنگتن پست» چند روز قبل و همزمان با حضور بلینکن در ریاض گزارش داد که طبق اطلاعات یک سند محرمانه دریافتی است که ولیمهد سعودی آمریکا را تهدید کرد در صورتی که واشنگتن اقدامی را علیه عربستان صورت دهد، ریاض نیز تدابیر اقتصادی سختی را علیه آمریکا اجرا می‌کند.

در گزارش این روزنامه آمریکایی در مورد زمان و چگونگی تهدید ریاض و حتی زمان مشاهده سند محرمانه سخنی به میان نیامده است. براساس گزارش‌ها، عربستان اعلام کرده است که بیشتر از این با سیاست‌های ایالات متحده در خاورمیانه همراهی نمی‌کند و اگر بایدن اقدامات تنبیهی را علیه ریاض در زمینه کاهش تولید نفت به اجرا بگذارد، عربستان هم تلافی می‌کند و تحریم‌هایی را علیه منافع آمریکا به کار می‌بندد.

اندیشکده «بنیاد دفاع از دموکراسی‌ها» در تحلیل دیدار بلینکن و ولیمهد سعودی در عربستان سعودی آورده است، وزیر امور خارجه آمریکا در ۷ ژوئن با محمد بن سلمان، ولیمهد عربستان سعودی در عربستان سعودی دیدار کرد تا در مورد طیف گسترده‌تر ای از موضوعات دوجانبه، از جمله عادی سازی احتمالی عربستان با اسرائیل، وضعیت یمن، درگیری در سوانا و حقوق بشر گفت وگو کند. بلینکن علاوه بر دیدار با محمد بن سلمان، در نشست وزیران شورای همکاری خلیج فارس و نشست وزیران ائتلاف جهانی برای شکست داعش شرکت کرد.

تنش زدایی ایران و عربستان محور گفت وگوها در ریاض طبق گزارش این اندیشکده، دیدار فوق در حالی انجام شد که روابط ایالات متحده و عربستان در وضعیتی نامطلوبی قرار دارد. یکی از محورهای مورد توجه، تنش‌زدایی بین تهران و ریاض بوده است. ۶ ژوئن، سه ماه پس از احیای روابط دیپلماتیک دو کشور که پس از یک شکاف هفت ساله رخ داد، ایران سفارت خود را در ریاض بازگشایی کرد.

از نکات مهم در این تحول آن بود که چین میانجیگری روابط ایران و عربستان را برعهده گرفت و به گرم شدن روابط بین ریاض و پکن شتاب داد.

رویداد

روند روابط خارجی در جمع اعضای شورای عالی جامعه مدرسین

حسین امیرعبداللهیان وزیر امور خارجه کشورمان روز جمعه ۱۹ خردادماه ضمن حضور در جمع اعضای شورای عالی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم در شهر مقدس قم، طی سخنانی، روند اجمالی سیاست و روابط خارجی کشورمان طی حدود دو سال گذشته و دستاوردهای آن را برای حاضران تشریح کرد. به گزارش ایسنا، امیرعبداللهیان ضمن اشاره به رویکرد سیاست خارجی دولت سیزدهم در توازن در روابط خارجی با هدف توسعه روابط با کشورهای حوزه‌های مختلف جغرافیایی جهان، به اولویت خاص همسایگان، کشورهای اسلامی و آسیایی در این رویکرد اشاره کرد و برخی نتایج حاصله از این رویکرد را برشمرد. تبیین برخی تلاشهای دستگاه دیپلماسی در تقویت روابط اقتصادی و تجاری خارجی و کمک به اقتصاد ملی و معیشت مردم و نیز توجه ویژه به ایرانیان خارج از کشور، از دیگر موضوعات مطرح شده توسط وزیر امور خارجه کشورمان در این نشست بود و در پایان نیز به سوالات و نکات حاضران در خصوص برخی موضوعات منطقه‌ای و بین‌المللی پاسخ گفت.

کنسولوی

آخرین پیگیری‌ها از عمره

معاون سازمان حج و زیارت، تاثیر بازگشایی سفارت و کنسولگری‌های ایران و عربستان را بر بازگشت ایرانی‌ها به «عمره» و همچنین سفر شهروندان عربستانی به ایران تشریح کرد.

غلامرضا ضایی - معاون امور حج و عمره سازمان حج و زیارت - در گفت‌وگو با ایسنا، درباره پیگیری مطالبات ایران در عربستان از جمله بازگشت زائران ایرانی به عمره به بازگشایی سفارت و کنسولگری‌های دو کشور و تأثیر ازسرگیری روابط ایران و عربستان بر کیفیت خدمات‌رسانی به زائران ایرانی، اظهار کرد: براساس رویکرد جدید در روابط کنونی، انتظار بر این است در طول مدت اقامت مسؤولان حج و عمره جمهوری اسلامی ایران در عربستان سعودی ملاکرات پیرامون برگزاری عمره با دست‌اندرکاران سعودی انجام شود و طی هماهنگی‌های لازم پس از موسم حج و بازگشت حجاج به میهن اسلامی، عملیات عمره آغاز شود.

بازتاب بازگشایی سفارت و کنسولگری ایران در عربستان

او در ادامه بیان کرد: از سرگیری روابط سیاسی بین دو کشور جمهوری اسلامی ایران و عربستان سعودی و هماهنگی‌های لازم به منظور بررسی راه‌های گسترش همکاری بین دو کشور بر مبنای حسن همجواری و تأمین منافع طرفین و نیز تقویت صلح، دوستی و ثبات در منطقه دستاوردهای سازنده و ارزشمندی برای دو کشور اسلامی، بویژه کشورهای منطقه خواهد داشت.

رضایی گفت: افزای به آغاز به کار سفارتخانه‌ها و سرکنسولگری‌های این دو کشور اسلامی موجبات خرسندی مردم عربستان سعودی و جمهوری اسلامی ایران و تمامی خدتمگزاران حجاج اعزامی از ایران اسلامی، بلکه رضایت‌مندی حجاج سایر کشورهای اسلامی را فراهم آورد. نکته قابل توجه بازتاب بسیار مثبت این مهم در رسانه‌های منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای بود که بر ترمیم و بهبود روابط با سایر کشورهای اسلامی حوزه خلیج فارس و جهان اسلام نیز موثر خواهد بود. امیدواریم با توجه به تاثیر عادی‌سازی روابط سیاسی تهران و ریاض بر محور اعتماد متقابل در ادامه این روابط به صورت مطلوب و سازنده در جهات مختلف با سرعت و تعمیق روزافزون توسعه یابد. معاون سازمان حج و زیارت ادامه داد: در راستای احیای روابط دیپلماتیک دو کشور، از جمله زمینه‌هایی که موجب تقویت مناسبات و ارتباطات عمیق و فرهنگی و چه بسا مشترک میان دو کشور اسلامی خواهد شد، سرزمین وحی و وجود کعبه معظمه و قبله مسلمانان در بیت‌الله الحرام و انجام مساجد حج تمتع و عمره مفرده و نیز زیارت مدینه النبی شهر پیامبر (ص) و مناسع نورانی ائمه مظلوم بقیع (ع) است، که از جمله نقاط مشترک بین مسلمانان جهان و از حیث اعتقادی محل آمال همه آرزومندان بویژه ملت مسلمان و مشتاقان ایران اسلامی است.